
[2010-27-RE](#)

CAUSA 2010-27-RE

Número de registre 394-2010. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 15 DE MARÇ DEL 2011

BOPA núm. 17, del 23 de març del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de setembre del 2010, per la representació processal de la societat Adriàtic, SL, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 27 de maig del 2010 i contra l'aute del 15 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs, que declari que s'ha vulnerat el dret esmentat, i en concret, els drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i substanciada per un tribunal imparcial, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment processal oportú "a fi que sigui dictada una altra resolució en la qual no es vulnerin els drets fonamentals de la meva mandant, d'acord amb l'exposat al cos del present escrit, i es condemni a la Sra. Dolors MARCH al pagament de la totalitat de les costes processals i judicials que ha originat aquest procediment inclosos els honoraris d'advocat";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 22 de setembre del 2010;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 10 de gener del 2011 que va admetre a tràmit la causa, amb efectes suspensius;

Vistes les al·legacions presentades, el 24 de gener del 2011, per la representació processal de la Sra. Maria Dolors March Vila;

Vistes les al·legacions presentades, el 28 de gener del 2011, per la representació processal de la societat recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

La societat Adriàtic, SL va presentar una demanda contra la Sra. Maria Dolors March Vila en què sol·licitava que se la condemnés a atorgar l'escriptura de compravenda d'un pis amb plaça d'aparcament i traster, situat a Encamp, atesa la seva promesa de compra; també demanava que se li satisfés la resta del preu degut juntament amb els interessos de demora corresponents des del mes de juliol del 2007, deduïnt-se d'aquest import els procedents pel retard en l'entrega de l'obra segons contracte i imposant a la defenent la totalitat de les costes judicials.

Subsidiàriament, va sol·licitar la rescissió del contracte de promesa de compravenda signat per les parts, que la defenent perdés l'import satisfet en concepte de paga i senyal i que se la condemnés a

satisfer la totalitat dels perjudicis soferts, incloent el lucre cessant, els interessos de demora i el pagament de les costes del procediment.

La Sra. Maria Dolors March Vila va contestar oposant-se a la demanda i va formular una demanda reconvençional, sol·licitant que atesos els incompliments de la demandant se la condemnes a retornar la suma de 63.000,00 euros.

Segon

L'1 de setembre del 2009, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència en què estimava íntegrament aquesta demanda i desestimava la demanda reconvençional de la defenent, condemnant-la a procedir a l'atorgament de l'escriptura pública esmentada i a satisfer a la part agent la suma de 283.500,00 euros en el moment de l'atorgament de l'escriptura i l'entrega de les claus, tot això amb els interessos de demora a partir del 3 de gener del 2008, deducció feta dels interessos moratoris recaiguts respecte de la suma de 31.500,00 euros des del mes d'abril del 2007 fins al mes de juliol següent i imposant-li les costes judicials ocasionades.

Tercer

La representació processal de la Sra. Maria Dolors March Vila va presentar un recurs d'apel·lació i, el 27 de maig del 2010, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què estimava el recurs d'apel·lació esmentat, revocava íntegrament la sentència del Tribunal de Batlles, declarava resolt el contracte de promesa de compravenda, condemnava a la societat Adriàtic, SL a pagar a la recurrent 63.000,00 euros més els interessos legals comptats a partir de la contesta a la demanda i imposava les costes a les dues parts respectivament sense fer cap pronunciament especial en relació amb les costes d'aquesta instància.

Quart

La representació processal de la societat Adriàtic, SL va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per considerar que la sentència del Tribunal Superior de Justícia vulnerava els seus drets a la jurisdicció, al procés degut i a la defensa.

Cinquè

El 15 de juliol del 2010, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va acordar desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions contra la seva sentència del 27 de maig del 2010.

Sisè

El 6 de setembre del 2010, la representació processal de la societat Adriàtic, SL va presentar un recurs d'empara en què al·lega que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció i, en concret, el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial i el dret a la defensa.

En primer lloc, precisa que la defenent va lliurar l'import de 31.500,00 euros en concepte de paga i senyal i en l'escrit de demanda reconvençional va reclamar l'import de 63.000,00 euros que correspon al doble d'aquest import, juntament amb els interessos moratoris. Aquesta part es va oposar a aquesta reclamació, ja que només s'hagués pogut plantejar en cas d'incompliment del contracte de promesa de compravenda per aquesta part. En qualsevol cas, cap de les parts va qualificar aquestes arres com a penitencials, és més, es pot deduir de l'escrit de la defenent el contrari. Tot i això el Tribunal Superior de Justícia, contravenint el sentit dels escrits i els arguments exposats per l'agent de la demanda reconvençional qualifica ex novo les arres com a penitencials i, per tant, la seva sentència manca de congruència per manca d'idoneïtat, va més enllà de les demandes efectuades per les parts, conculca el principi dispositiu i d'aportació de les parts que regeix el procés civil i provoca una manca de congruència extra petita que perjudica greument la recurrent i la deixa en indefensió, ja que res ha pogut argumentar al respecte d'aquesta qualificació.

En segon lloc, el Tribunal Superior de Justícia introdueix un segon element ex novo: el vici de consentiment del comprador, error o engany derivat del dibuix d'un llit en l'estança petita recollit en el plànol del pis, que de fet era un traster. Aquesta causa de nul·litat del contracte no ha estat discutida en els autes, de fet, la part adversa no la va plantejar i suscita les mateixes argumentacions que el primer punt examinat.

Malgrat que s'hagi tingut accés a la jurisdicció, s'han vulnerat els principis més elementals que conformen el procés civil. No es tracta aquí d'obrir un nou debat sobre el fons, sinó d'analitzar si les resolucions objecte de recurs estan o no mancades d'una motivació raonable.

Insisteix en destacar que les parts han d'aportar els arguments tècnicojurídics per fer valer els seus drets des de certs punts de vista determinats, d'acord amb el principi d'igualtat, i el jutgador no pot introduir ex novo més enllà de la voluntat expressada per les parts noves realitats o fets que

beneficiïn una d'elles. D'aquí se'n podria derivar, segons el parer de la societat recurrent, una manca d'imparcialitat del Tribunal Superior de Justícia.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs, que declari que s'ha vulnerat el dret esmentat, i en concret, els drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i substanciada per un tribunal imparcial, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment processal oportú "a fi que sigui dictada una altra resolució en la qual no es vulnerin els drets fonamentals de la meva mandant, d'acord amb l'exposat al cos del present escrit, i es condemni a la Sra. Dolors MARCH al pagament de la totalitat de les costes processals i judicials que ha originat aquest procediment inclosos els honoraris d'advocat."

Setè

El 22 de setembre del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè la societat recurrent pretén una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions d'instància i d'apel·lació, denotant-se de la lectura de les mateixes que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció, el Ministeri Fiscal reitera que les resolucions objecte de recurs estan raonades i no són arbitràries. Efectivament, la sentència del Tribunal Superior de Justícia ha valorat les pretensions formulades i els motius en els quals aquestes es fonamenten i les parts coneixen els motius de la seva decisió, entre altres, les raons de l'incompliment del contracte, el retorn de les quantitats lliurades, la comuna voluntat de donar a l'import inicial entregat la naturalesa d'arres penitencials i els interessos.

Pel que fa a la vulneració del dret a un procés degut, el Ministeri Fiscal precisa el contingut dels drets i de les garanties compresos en aquest principi i manifesta que, en aquesta causa, han estat respectats.

Pel que fa a la vulneració del dret a la defensa afirma que la sentència objecte de recurs va donar una resposta als arguments sobre els quals les parts van efectuar pronunciaments i al·legacions.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-27-RE.

El 10 de gener del 2011, el Tribunal Constitucional va dictar un aute d'admissió a tràmit, amb efectes suspensius, de la causa 2010-27-RE i va obrir un termini de 10 dies hàbils per tal que les parts formulessin les seves al·legacions.

Novè

El 24 de gener del 2011, la representació processal de la Sra. Maria Dolors March Vila va presentar un escrit d'al·legacions en què s'oposa al recurs d'empara.

En primer lloc, pel que fa a l'argument ex novo relatiu a les arres penitencials, aquesta part manifesta que des del primer tràmit va demanar la condemna de la recurrent al pagament de la quantitat entregada doblada i aquesta no es va oposar en els seus escrits al fet que el pagament tingués la consideració d'arres penitencials. La part recurrent va efectuar en tot moment una oposició genèrica a la demanda reconvençional formulada, basada en negar el seu incompliment del contracte, sense oposar-se específicament a la petició d'aquesta part del retorn doblat de les arres entregades. Per tant, no pot pretendre que s'han vulnerat els drets fonamentals al·legats.

En aquest mateix ordre de coses, destaca que la recurrent pretén confondre el Tribunal pel que fa a la suma reclamada, considera que també pretén una revisió i reforma de les consideracions jurídiques de les jurisdiccions ordinàries i demana, per tant, la desestimació del recurs d'empara.

En segon lloc, quant al suposat engany sofert per aquesta part i que també hauria estat introduït ex novo pel Tribunal Superior de Justícia, manifesta que la part recurrent pretén novament confondre el Tribunal Constitucional i reprèn dels seus escrits anteriors els apartats en què al·lega que va prometre adquirir un apartament de dos habitacions, que en el contracte només s'especificava la superfície i que si el pis només constava d'una habitació aquest era un motiu suficient per resoldre el contracte.

Aquesta part, en acord amb el Ministeri Fiscal, considera que les decisions impugnades han estat degudament motivades i no són arbitràries, que no s'aprecia cap incongruència omissiva, que la recurrent s'ha pogut defensar des de l'inici del procediment i que no s'ha vulnerat cap dels drets i garanties continguts en el dret a un procés degut.

Desè

El 28 de gener del 2010, la representació processal de la societat Adriàtic, SL va presentar un escrit d'al·legacions en què dóna per reproduïdes totes i cadascuna de les argumentacions contingudes i esgrimides en el seu escrit de recurs d'empara.

Onzè

L'11 de febrer del 2011, el Ministeri Fiscal, el 15 de febrer del 2011, la representació processal de la Sra. Maria Dolors March Vila i, el 18 de febrer del mateix any, la representació processal de la societat recurrent, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonament jurídic únic

En el seu recurs d'empara la representació processal de la societat Adriàtic, SL al·lega que les resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia han vulnerat els seus drets fonamentals: a la jurisdicció i, en concret, el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial i el dret a la defensa.

De manera substancial, estima que el Tribunal Superior de Justícia ha comés un error quan pronuncia la resolució del contracte. Efectivament, es va considerar que la compradora tenia la voluntat de comprar un apartament amb dues habitacions i que en realitat la segona habitació s'havia de considerar un traster, tot i que en el plànol hi havia dibuixat un llit.

L'argument principal de la societat recurrent consisteix a al·legar que el Tribunal Superior de Justícia no havia d'haver qualificat l'import abonat en el moment de la firma de la promesa de compravenda, d'arres penitencials, ja que, segons el seu parer, es desprenia de la voluntat de les parts que es tractava d'una paga i senyal.

Convé recordar que en relació amb l'article 10 de la Constitució, el Tribunal Constitucional ha declarat, de manera constant, que no li correspon actuar com un jutge del fons, com un tercer grau de jurisdicció o com un tribunal de cassació i que el seu paper consisteix a verificar que els drets reconeguts a la Constitució interpretats a la llum, si s'escau, de la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, han permès als recurrents presentar els seus arguments i les seves proves de manera equilibrada i que les jurisdiccions competents s'han pronunciat de manera independent i imparcial d'acord amb un raonament congruent i que no incorre en error material.

La part recurrent al·lega que la decisió pronunciada pel Tribunal Superior de Justícia no està fonamentada en Dret. Ara bé, es desprèn de l'aute del 27 de maig del 2010 que el Tribunal Superior de Justícia té cura de circumscriure l'objecte del litigi i les pretensions de les parts; s'analitza de manera circumstanciada les condicions de l'origen del litigi i les diferents etapes del procediment; es conclou que el retard de tres mesos en l'entrega de l'apartament no té l'entitat suficient per motivar la resolució del contracte, en canvi considera, que de les actuacions, concretament del contracte stricto sensu i dels documents annexos, se'n deriva que la part adversa no havia adquirit un apartament de manera abstracta, sinó un apartament les característiques del qual estaven definides pel plànol signat per ambdues parts. El Tribunal Superior de Justícia considera que en aquestes condicions l'absència d'una segona habitació s'oposa a la intenció explícita de la promitent compradora i que per aquest motiu va desestimar la demanda presentada per la recurrent.

En el considerant V (que en realitat és el VI) de l'aute esmentat, el Tribunal Superior de Justícia es pronuncia en relació amb la naturalesa de l'import abonat de 31.500,00 euros en el moment de la signatura del contracte. Després de confrontar les tesis de les dues parts i els arguments intercanviats en el decurs del procediment, considera que la voluntat comuna de les parts era donar a aquest pagament la naturalesa d'arres penitencials i no de paga i senyal. El raonament emprat per l'òrgan judicial pot no convèncer la societat recurrent, tanmateix, correspon als jutges, com recorda el Tribunal Superior de Justícia mateix en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, pronunciar-se en relació amb les apreciacions divergents de les parts i interpretar els documents contractuals. Per tant, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia ha respectat la seva funció, i no s'ha pronunciat ultra petita perquè aquesta era la petició efectuada en la demanda reconvençional de la defenent.

Pel que fa a les al·legacions de la part recurrent sobre el dret a la jurisdicció i sobre el dret a la defensa, cal destacar que les dues resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia contenen l'exposició completa dels arguments de la societat recurrent i aquesta ha pogut defensar-los sense límits.

Pel que fa a la vulneració del dret a un tribunal imparcial, la recurrent connecta l'al·legació sobre l'ultra petita a la imparcialitat del tribunal, si decau la vulneració de l'ultra petita decau la vulneració del tribunal imparcial.

Per consegüent, no hi ha la vulneració de cap dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució. El recurs d'empara presentat per la societat Adriàtic, SL ha de ser desestimat.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal de la societat Adriàtic, SL, contra la sentència del 27 de maig del 2010 i contra l'aute del 15 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es condemna la recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat Adriàtic, SL, a la representació processal de la Sra. Maria Dolors March Vila, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat